

Լիբանանեան Լուրեր

Ի Տես Խանգարող Հանգամանքներու Հարիրին Պիտի Հրաժարի՝ Կառավարութիւն Կազմել

Լիբանանի նշանակեալ վարչապետ Սաատ Հարիրի կը մտածէ հրաժարիլ իրեն վստահուած պաշտօնէն:

Ան այս քայլին կրնայ դիմել, ըստ իրեն երկար ժամանակ համբերելէ ետք Նախագահին եւ Երեսփոխան Ժըպրան Պասիի կամայականութիւններուն, որոնք մինչեւ օրս միտեցան խանգարել կառավարութեան կազմութիւնը:

Լիբանանահայ Վիզէն Իւլճէքճեան 20 Տարուան Բանտարկութեան Դատապարտուեցաւ

Պաքուի բանտերուն մէջ գտնուող եւ անցեալ Նոյեմբերին գերեվարուած լիբանանահայ Վիզէն Իւլճէքճեան դատապարտուեցաւ 20 տարուան ազատազրկման:

Վիզէնի դէմ արձակուած վճիռը հաստատուեցաւ 14 Յունիսի առաւօտ:

Դատարանի վճիռին համաձայն՝ առաջին հինգ տարիները Իւլճէքճեանը պիտի անցնէ բանտին մէջ, իսկ մնացած ժամկէտը պիտի

կրէ ազելափակման խիստ ռեժիմի ներքոյ:

Յիշեցնենք, որ անցնող շաբաթ՝ 8 Յունիսին մեկնարկած էր անոր դատապարտութիւնը:

Ատրպէյճանի մէջ անոր մեղադրանք առաջադրուած է «վարձկանութիւն», «ախաբեկչութիւն», «Ատրպէյճանի պետական սահմանի ապօրինի հատում» յօդուածներով:

Իւլճէքճեանի գործով մեղադրանքը կառուցուած է միայն ամբաստանեալի «խոստովանական» ցուցմունքներուն հիման վրայ:

Մինչդէռ յայտնի է, որ 2015-ին Իւլճէքճեանը ստացած է Հայաստանի քաղաքացիութիւն, 2019-ին տեղափոխուած է սկիզբը Երեւան, այնուհետեւ՝ Շուշի:

Յիշեցնենք, որ Վիզէնը անցեալ 10 Նոյեմբերին գերեվարուած էր Բերձոր շրջանին մէջ, իր ընկերակից Մարալ Նաճարեանին հետ:

Աւելի ուշ Մարալը, շնորհիւ լիբանանեան ու ռուսական Նախաձեռնութեան, ազատ արձակուած էր ու վերադարձած իր ծննդավայրը՝ Պէյրուօ:

Հայկական Լուրեր

«Յանուն Պետութեան Ինքը Պետք Է Գնայ» Էջմիածնի Քաղաքապետը Փաշինեանին Մասին

Համացանցի մէջ տարածուած է ՀՀ Տարածքային կառավարման եւ զարգացման նախարարի ժամանակաւոր պաշտօնակատար Սուրէն Պապիկեանի եւ Էջմիածնի քաղաքապետ Տիանա Գասպարեանի հեռախօսագրոյցը:

Տիանա Գասպարեանը կը դժգոհի Նիկոլ Փաշինեանէն, յայտարարելով, թէ վերջինս յանուն պետութեան պետք է հեռանայ. «Յանուն պետութեան ինքը պիտի գնայ, թող թիմից ուրիշին ընտրեն, թող քեզ ընտրեն, իրան տարել ա արդէն, իրա հոգեկանը չի դիմանում»:

Ի պատասխան անոր՝ Պապիկեանը կը յորդորէ պահպանել հանգստութիւն:

«Հայաստան» Դաշինքի Մեծ Հանրահաւաքը՝ 18 Յունիսին

18 հունիսին, «Հայաստան» դաշինքը կը նախապատրաստէ մեծ հանրահաւաք կազմակերպել Հանրապետութեան հրապարակին վրայ: Հաւաքի նպատակը պիտի ըլլայ նախընտրական քարոզարշաւի ամփոփումը:

Միեւնոյն ժամանակ տեղեկութիւններ կան, որ Նիկոլ Փաշինեան հրաժարած է 17 յունիսին, 200 հազար մարդու մասնակցութեամբ Հանրապետութեան հրապարակի հաւաքէն:

Պատճառներու մասին յստակ տեղեկատուութիւն չկայ, սակայն հնարաւոր է, որ այն պայմանաւորուած է մարզային այցերուն, յատկապէս կեդրոնական քաղաքներուն մէջ մարդոց խիստ սակաւ մասնակցութեամբ:

Շրջանային Լուրեր

Լիպիան Փորձադաշտ Թրքական Մահացու Ռոպոթներուն

Ամերիկեան NBR կայքը օրերս երկար զեկոյց մը հրապարակած է ներկայացնելով ուշագրաւ փաստեր Լիպիոյ մէջ թրքական անօդաչու սարքերու օգտագործման եւ անոնց արդիւնաւետութեան մասին:

Ըստ արեւմտամետ ռազմական մասնագէտներու, աչքի ինկած են յատկապէս տեսակի «Kargu-2» անունը կրող անօդաչու սարքերը, որոնք յայտնի են, որպէս «մահացու ռոպոթ»ներ, եւ որ կը գործեն արհեստական բանականութեամբ:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Հայաստանեան Եպիսկոպոսները Հանդես Եկան Յայտարարութեամբ Հայաստանի Ներքաղաքական Չարգացումների Վերաբերեալ

Յունիսի 10-ին Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի գլխավորութեամբ Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնում տեղի ունեցաւ Հայաստանի եպիսկոպոսների խորհրդակցութիւն, որի ընթացքում շօշափուել են մեր հայրենական կեանքի ներկայ իրավիճակին առնչուած հարցեր: Խորհրդակցութեան աւարտին ընդունուել է հետեւեալ յայտարարութիւնը:

«Զննարկելով մեր հայրենիքի ու ժողովրդի առջեւ ծառացած մարտահրաւերները՝ խորը մտահոգութիւն ենք յայտնում Հայաստանի ներքաղաքական կեանքում, արտահերթ խորհրդարանական ընտրութիւնների այս շրջանում արձանագրուող մի շարք դատապարտելի երեւոյթների առնչութեամբ:

Յունիսի 7-ին մեկնարկած նախընտրական քարոզարշաւի առաջին իսկ օրից տեղ գտած ատելութեան խօսքը, վարկաբեկիչ եւ վիրաւորական արտայայտութիւնները, հայիոյելու, հաշուեյարդարներով ու բռնութեամբ սպառնալու վարքագիծը, ցաւօք, մեր հասարակութեանը կարող է կանգնեցնել այնպիսի կացութեան առջեւ, որի

ահագնացման պարագայում անխուսափելի պիտի դառնան անհանդուրժողութեան, ատելութեան եւ թշնամանքի հողի վրայ քաղաքացիական բախումները: Արդարացում չունեն եւ դատապարտելի են բոլոր այն քայլերը, որոնք պառակտում եւ բեւեռացնում են պատերազմի ցաւերը դեռ չամօքած մեր հասարակութեանը: Անառարկելի ճշմարտութիւն է՝ չար սերմը երբեք չի կարող բարի պտուղ տալ, եւ ինքն իր մէջ բաժանուած ամէն տուն՝ կանգուն մնալ (հմտ. Մատթ. ԺԲ 25):

Նժարի վրայ է դրուած հայրենիքի ապագան: Հարկ է հայրենասիրութիւն, նախանձախնդրութիւն ու հետեւողականութիւն դրսեւորել հայրենիքի շուրջ մեր ժողովրդի միասնական տեսլականի ձեւաւորման գործում, որպէսզի իւրաքանչիւրը պատիւ համարի խոնարհուելը այդ տեսլականի իրագործման լծի ներքոյ: Դա է նուազագոյն գինը, որ կարող ենք վճարել բոլոր ժամանակների մեր նահատակ զաւակների անձնագոհութեան դիմաց: Այս գիտակցութիւնը պէտք է գերակայի մեր երկրում եւ ուղիներ հարթի առկայ խնդիրների յաղթահարման: Այսու կոչ ենք անում բոլոր քաղաքական ուժերին, այդ

թուում յատկապէս իշխող կուսակցութեանը, զերծ մնալու անպատշաճ խօսուածքից ու պահուածքից: Բազմադարեայ հարուստ մշակոյթ եւ բարձր արժեքներ կերտած մեր ժողովրդին անյարիր են այդպիսի դրսեւորումները, որոնք նսեմացնում են մեր ազգային նկարագիրն ու վարկը: Մի՛ եղէք չարի սերմնացաններ եւ անընդունելի վարքագծով գայթակղութիւն մի՛ դարձէք քրիստոնէայ մեր ժողովրդի համար: Աղօթում ենք, որ Տէրը Իր Սուրբ Աջի հովանու ներքոյ խաղաղութեան մէջ պահի մեր երկիրը՝ պարգեւելով իմաստութիւն համայն մեր ժողովրդին՝ սիրոյ եւ համերաշխութեան մթնոլորտում արարելու իր վաղուայ օրը»:

Պատմութեան Մէջ Այսօր

Երազմ Զարամեան

Երազմ Ալեքսանդրի Զարամեան (Մելիք-Զարամեան) (15 Մարտ 1912, Փարիզ, Ֆրանսա - 15 Յունիս 1985, Երեւան, ՀԽՍՀ), խորհրդային հայ կինոբեմադրիչ, սենարիստ, ԽՍՀՄ ժողովրդական արուեստագետ (1971), ՀԽՍՀ կինեմատոգրաֆիստներու միութեան անդամ:

Երազմ Զարամեան, ծնած է 1912 թուականին Փարիզի մէջ: 1930 թուականէն աշխատած է Արեւմտեան Սիպիրի եւ Մոսկուայի թատրոններուն մէջ որպէս բեմադրիչ: 1936 թուականին աւարտած է Խարկովի երաժշտա-տրամադիկական հիմնարկի բեմադրիչի եւ դերասանական բաժինը (այժմ՝ Խարկովի Ի. Կոտլեարեւսկիի անուան արուեստներու ազգային հիմնարկ): 1937 թուականէն եղած է բեմադրիչի օգնական, այնուհետեւ Հայֆիլմ կինոստուդիայի բեմադրիչ (1947-1954 թուականներուն փաստագրական ֆիլմերու բեմադրիչ, 1954 թուականէն՝ գեղարուեստական ֆիլմի): Շարք մը ֆիլմերու սենարներու համահեղինակն է:

Մահացած է 15 Յունիս 1985 թուականին Երեւանի մէջ: Թաղուած է Թոխմախի գերեզմանոցը:

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Վեհափառ Հայրապետը Ընդունեց Այցելութիւնը Ամերիկայի Հայ Աւետարանչական Ընկերակցութեան Գործադիր Տնօրէնին Եւ Վերապատուելիներ՝ Հայտոսթեանին Եւ Գարակէօզեանին

Այս առաւօտ, Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Արամ Ա. Կաթողիկոսին այցելեցին Ամերիկայի Հայ Աւետարանչական Ընկերակցութեան (AMAA) գործադիր տնօրէն՝ Տիար Չաւեն Խանճեան, ընկերակցութեամբ իր Տիկնոջ Սոնա Խանճեանի, Մերձաւոր Արեւելքի Հայ Աւետարանական Եկեղեցիներու միութեան նախագահ՝ Վեր. Մկրտիչ Գարակէօզեանի եւ Հայկազեան Համալսարանի նախագահ՝ Վեր. Փոլ Հայտոսթեանի:

Աւելի քան ժամ մը տեւող հանդիպումը առիթ հանդիսացաւ ընդհանուր ակնարկ մը նետելու

հայ կեանքին պարզած այժմու կացութեան՝ Հայաստանի, Արցախի, Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու, ինչպէս նաեւ Լիբանանի ու Սուրիոյ մէջ:

Շար. Էջ 07

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Հայ Եկեղեցւոյ Համալսարանական Ուսանողներու Միութեան Վարչութիւնը Վեհափառ Հայրապետին Մօտ

Հայ Եկեղեցւոյ Համալսարանական Ուսանողներու Միութեան (Հ.Ե.Հ.Ո.Մ.) նորընտիր վարչութիւնը, առաջնորդութեամբ հոգեւոր խորհրդատու Հոգ. Տ. Արտաւազդ Վրդ. Շարոյեանի, այցելեց Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Արամ Ա. Վեհափառ Հայրապետին: Նորընտիր վարչութիւնը Նորին Սրբութեան պարզեց իր յառաջիկայ գործունեութեան ընդհանուր պատկերը:

Վեհափառ Հայրապետը իր օրհնութիւնն ու գնահատանքը փոխանցեց վարչութեան, որ հակառակ համաճարակին ստեղծած աննպաստ պայմաններուն Միութիւնը անցնող ամիսներուն շարունակած էր իր գործունեութիւնը: Նորին Սրբութիւնը նաեւ իր խոր գոհունակութիւնը յայտնեց, որ Կաթողիկոսարանին

հովանաւորութիւնը վայելող համալսարանական երիտասարդներու այս միութիւնը կը շարունակէ օգտակար դառնալ նաեւ կարիքաւոր ընտանիքներուն՝ անձնական միջոցներով իրենց ապահոված փոքր գումարներու միջոցաւ: Հայրապետը թելադրեց շարունակել մարդասիրական աշխատանքները եւ իր կարգին 20 կարիքաւոր ընտանիքներու համար գումար մը փոխանցեց Հ.Ե.Հ.Ո.Մ.ի վարչութեան:

Առաջին Համաշխարհային Պատերազմը ՉԷ Աւարտած, Ինչո՞ւ Չ՝աւարտիր, Ինչպե՞ս Աւարտել

ՅԱԿՈԲ ՊԱԼԵԱՆ

Մոտորոսի Չինադադար կամ Խաղաղութեան Խորհրդաժողով անուններ են, բնորոշելու համար Առաջին Համաշխարհային կռիւներու դադարեցումը, բայց ոչ աւարտը: Նոյնիսկ եթէ Առաջինի յաջորդ Համաշխարհայինն ալ աւարտած է, ստուեր ձգելով իր Նախորդին վրայ, պատմաբանը, եւ մանաւանդ աշխարհի քաղաքականութեան առաջնորդները, կրնա՞ն իրապէս ըսել, որ ան աւարտած է, սոսկ պատմութեան էջ է: Առաջին Համաշխարհայինի ընթացքին եղած յայտարարութիւնները, աւարտին կայացուած որոշումները եթէ յարգուած ըլլային, երկրորդը հաւանօրէն տեղի չէր ունենար, եւ այսօր աշխարհի աւելի խաղաղ կ'ըլլար, քանի որ յարգուած կ'ըլլային ժողովուրդներու իրաւունքները: Կը խօսուի չարգուած մեծ որոշումներու մասին, իսկ մանր համարուած որոշումները չեն յիշուիր անգամ:

Իսկ մանր համարուած որոշումները Եական Նշանակութիւն ունին փոքր ժողովուրդներու համար:

Օրինակ, Երկրորդ Համաշխարհայինի աւարտին Խորհրդային Միութիւնը, միակողմանի որոշումով, իրեն կցեց Հարաւային Զուրիլեան կղզիները: Ճաբոն երբեք չէր ընդունած իրեն պատկանող տարածքի բռնագրաւման այդ որոշումը: Թոքիօ եւ Մոսկուա կը բանակցին, եւ հաւանական է որ 60 տարի ետք, սպասուած համաձայնութիւնը գոյանայ եւ Զուրիլեան կղզիները վերադարձուին Ճաբոնի:

Ուրեմն երկրի մը բռնագրաւուած տարածքները կարելի է վերադարձնել՝ արդար ըլլալու համար:

Ճաբոնի եւ Ռուսիոյ պատմութիւնը գրելու համար ոչ մասնագետ եմ ոչ ալ պարտականութիւն կը զգամ:

Կ'արձանագրեմ փաստը. 60 տարի ետք Զուրիլեան կղզիներու վերադարձի բանակացութիւնները փոխհասկացողութեան յատկանշական օրինակ են եւ իրաւունքի վերականգնում:

Ուրեմն այս ըմբռնումով պէտք է լուծել ժողովուրդներու արդար դատերը եւ անոնց կապուած իրաւունքները բաւարարել:

Ի՞նչ պէտք է ընեն Հայաստանը, հայրենահանուածներու սփիւռքը եւ ինչ որ սովորութիւն է կոչել միջազգային համայնքը, որպէսզի հայոց բռնագրաւուած հայրենիքը վերադարձուի հայ ժողովուրդին:

Միջազգային համայնքին, բռնագրաւողին, եւ քաղաքական ճապկումներով առաջնորդող մեծերուն համար, անկեղծութեան պահու մը, առանց քաղաքական եսասիրական շահերու ճնշման տակ ստորագրուած դաշնագիրներու ետին թաքնուելու, Հայոց Մայրաքաղաք Նոյնիսկ աւերակ Անիի Թուրքիոյ սահմաններէն ներս գտնուելու պարագան, արդարութեան եւ իրաւունքի մասին մտածելու առիթ պէտք է ըլլայ, յատկանշական օրինակ, որուն տէրը ճշդելու համար քաղաքական տեսութիւններու կարիք չկայ:

Միջազգային օրէնքը եւ բարոյականը ինչպե՞ս կրնան արդարացնել Հայոց մայրաքաղաքի բռնագրաւման տեւականացումը:

Անին հայկական հողերու բռնագրաւման կացութեան խորհրդանշական պատկերն է:

Առաջին Համաշխարհայինը աւարտելու համար կնքուած Վերսայի դաշնագիրը պէտք է սեղանի վրայ դնել, եւ եթէ ազգերու միջեւ բարիկամեցողութիւնը դատարկ բառ չէ, միասնաբար պէտք է քննել, վեր առնել մոռցուածը, չարգուածը, եւ մէկդի դնելով նուաճողական եւ շահագործման կիրքերը, գտնել լուծումներ, որոնք երաշխաւորեն ժողովուրդներու իրաւունքները եւ յանգին այնքա՞ն հողովուած արդար յարգալի համակեցութեան, խաղաղութեան:

Վերսայի Խաղաղութեան Խորհրդաժողովի որոշումներէն Էր Սելրի մէջ, 1920ին ստորագրուած դաշնագիրը: Ստորագրած էին դաշնակիցները, Թուրքիան եւ Հայաստանը:

Ի՞նչ անուն պէտք է տալ այն պետութիւններուն, որոնք չարգեցին իրենց ստորագրութիւնը, զոր դրած էին Սելրի դաշնագրին տակ:

Փոխան Սելրի դաշնագրով ճանչցուած եւ ընդունուած հայ ժողովուրդի իրաւունքին, դաշնակիցները գոհացան բարեսիրութեամբ, որբախնամով, գաղթականներ ընդունելով: Անիրաւուած ժողովուրդի մը իրաւունքները զոհուեցան հաւասարակշռութիւններու, մրցակցութիւններու եւ առետրական շահերու: Այսինքն, Խաղաղութեան Խորհրդաժողովը ինքզինք դրծեց, շարունակուեցաւ պատերազմը:

Հետաքրքրական է վերյիշել Խաղաղութեան Վեհաժողովի որոշումները պարտուած Գերմանիոյ մասին: Ան կորսնցուց տարածքներ, ամբողջութիւնը իր

գաղութներուն եւ պատերազմական վնասներու հատուցում ըրաւ: Գերմանիոյ դաշնակից եւ Նոյնպէս պարտուած Թուրքիայէն պիտի անջատուէին տիրապետուած ժողովուրդներ եւ հայրենիքներ: Բայց այդ որոշումը կիսով գործադրուեցաւ: Արաբական աշխարհը ազատագրուեցաւ, չարգուեցան յոյներու, քիւրտերու եւ հայերու իրաւունքները: Բռնագրաւումներու եւ իւրացումներու հատուցում չեղաւ:

Եւ որովհետեւ Առաջին Համաշխարհայինը չէ աւարտած, Թուրքիա կը շարունակէ իրաւագրկումի իր կայսերական քաղաքականութիւնը:

Այսօր, արդէն փոքրացած Հայաստանի սահմաններուն վրայ այդ պատերազմը կը շարունակուի, քանի որ Խաղաղութեան Վեհաժողովի որոշումները չգործադրուեցան: Այդ անտեսումները, - թէեւ այլ որակումներ ալ կարելի է տալ, - չեն կրնար ակամայ եղած ըլլալ: Հետեւաբար, երեկի եւ այսօրուան միջազգային համայնքը Նախ իր խիղճին առջեւ հաշիւ պէտք է տայ մարդկութեան եւ հայ ժողովուրդին, հայոց ցեղասպանութիւնը կանխած չըլլալու եւ ապա համապատասխան պատժամիջոցներու դիմած չըլլալու համար:

«Ցեղասպանութեան ճանաչում»ները մշուշ են, ինչպէս կ'ըսեն՝ «աչքի փոշի փչելու» խաղ:

Ցեղասպանութեան գործադրութեան եղանակի եւ միջոցներուն պիտի չանդրադառնամ: Առատ չիւթ կայ այդ մասին: Պարզապէս կ'ուզեմ, որ խօսուի Նաեւ միջազգային հանրութեան մասին, մանաւանդ անոնց՝ որոնք կը ներկայանան որպէս պաշտպաններ արդարութեան, օրէնքի եւ մարկային իրաւանց:

Ինչ կը վերաբերի Թուրքիոյ պատասխանատուութեան, այլեւս ոչ ոքի կամար գաղտնիք է, որ հայոց ցեղասպանութիւնը պետական Նախա-ձեռնութիւն էր, կառավարուած կայսրութեան մայրաքաղաքը Պոլիսէն, համագործակցութեամբ շրջանային պատասխանատուներու, աւագակային խումբերու, Նաեւ՝ քրտական: Այսօր քիւրտերը կ'ընդունին, որ իրենք մասնակից եղած են կայսրութեան կողմէ կազմակերպուած հայոց ցեղասպանութեան: Այդ օրերու դաշնակիցները, տեղեկանալով համատարած կոտորածի մասին, 24 մայիս 2015ին հրապարակ եկան յայտարարութեամբ մը, Թուրքիան ամբաստանելով «մարդկութեան եւ քաղաքակրթութեան դէմ ոճիրներով», եւ յանձնառու եղած են օսմանեան կառավարութեան անդամները եւ բոլոր անոնք որոնք մասնակցած են ջարդերուն՝ պատասխանատու համարելու: Երեք օր ետք, 27 մայիսին օսմանեան կառավարութիւնը հրապարակեց հայոց տեղահանութեան որոշումը, լրտեսութեան եւ դաւաճանութեան ամբաստանութեամբ: Այդ որոշումը չեղեալ համարուեցաւ օսմանեան խորհրդարանին կողմէ, 4 Նոյեմբեր 1918ին, զայն յայտարարելով հակասահմանադրական: Այդ որոշման որպէս հետեւանք յանցաւորներ չպատժուեցան տուժածներուն հատուցուցում չեղաւ: Դաշնակիցներ Նման արդարութիւն գործադրելու հետամուտ չեղան:

Հետեւաբար, կրկին կրնանք ըսել, առաջին Համաշխարհայինը չէ աւարտած: Իսկ հիմա, Հայաստանի հրաժարեալ վարչապետը, փոխանակ պատմականօրէն հայապատկան հողերուն տիրութիւն ընելու, երկիրը անփառունակ պարտութեան առաջնորդելէ ետք, քաղաքական Նոր տեսութեամբ մը կ'առաջնորդուի, հայապատկան հողեր յանձնելու համար թշնամիին: Տեսութիւնը այն է, որ Ազրայեճանի պէտք է յանձնել Հայաստանի մէջ գտնուող այն շրջանները, ինչպէս կ'ըսեն՝ անկլավները, որոնք անցեալին բնակուած եղած են ազրայեճանցիներով, պէտք է վերադարձնել Ազրայեճանի: Եղեգնաձոր երբ կ'երթաք, կանգ առէք Տիգրանաշէն, Հայաստանի տարածքին մէջ բնակավայր, որ Հայաստան եղած է եւ է, Նոյնիսկ եթէ հոն բնակած են ազրայեճանցիներ:

Այս անհեթեթ քաղաքական միտքին մեծ իմաստութեամբ պատասխանած է պատմաբան, պատմութեան համալսարանի տնօրէն (Պետական Համալսարանի Պատմութեան ֆակուլտետի դեկան) Էդիկ Մինասեան: Ան ըսած է. «Եթէ այդ Նոյն սկզբունքով մօտենանք, պէտք է վերադարձնենք Բաքուն եւ Սումգայիթը» ... Հայաստանի: Ուշադրութեամբ պէտք է կարդալ Էդիկ Մինասեանի բացատրութիւնը, մարդու՝ որ պատմութիւն գիտէ, իր գիտութիւնը սիրողական չէ, կարծիք կամ ենթադրութիւն չէ:

«...անկլաների, 7 գիւղերի վերաբերեալ Նիկոլ Փաշինեանը յայտարարում է, թէ արդէն ըստ Եւրոպեան համաձայնել է դրանք տալ, ինչպէս ինքն է ասում՝ գրաւոր այդ թուղթը կը ստորագրի: Նա չի հասկանում, որ այդ թուղթ կոչուածը վերաբերում է գիւղերին, մարդկանց, որ ապրել են եւ շարունակում են ապրել այդ տարածքներում: Ոսկեպար, Սոֆուլու, Բարխուդարլու շրջանները, ըստ իր յայտարարութեան, աղբրեջանցիներով բնակեցուած տարածքներ են եղել: Ըիշդ չէ՝ հայութիւնն էլ ապրել եւ ապրում է այնտեղ երկար ժամանակ: Շատ սխալ եմ համարում Փաշինեանի այն սկզբունքը, թէ որտեղ աղբրեջանցիներ են ապրել, այդ տարածքները պէտք է վերադարձնել Աղբրեջանին: Եթէ այդ Նոյն սկզբունքով մօտենանք, բազմիցս կրկնել եմ՝ պէտք է վերադարձնենք Բաքուն եւ Սումգայիթը, որտեղ հայեր են ապրել եւ ոչ քիչ քանակութեամբ: Բաքում

Եղեռնի Հետքերով - 5

Տեօրթեոյցի Պենոն Վասիլեանի Յուշերը Չոր Մերճուման-Չորք Մարգպան

Շար. Նախորդ շաբաթէն

Ֆաթմային հայրը իր երկրորդ կնկնան հետ ջաղացք կ'երթար, իր մայրն ալ մեր տուն եւ կամ ուրիշ տեղ կ'երթար: Մենք երկուքս միասին առանձին տունը կը մնայինք, զիս իր գիրկը կը նստեցներ, կուրծքերը երեսիս կը քսէր: Կ'ըսէի՝ «Ֆաթմա, մայրս կը տեսնէ»:

- Մէկը չի տեսներ, մի վախնար: Միայն դուն մէկու մը բան չըսես:- Գիտեր որ ես գաղտնապահ եմ, քանի որ առաջուան ըրածները ոչ մէկու ըսած եմ: Հայրը օր մը եկաւ իր մայրը հետը տարաւ, Ֆաթման մնաց առանձին: Տունի գործերը կ'ըներ, այծերու, ոչխարներուն եւ կովերուն կը նայէր, պարտեզը տունկեր կը տնկէր ու կը կտրէր ամէն գործը իր վրայ էր: Առանձին մնացած օրերը կու գար մօրս կ'ըսէր՝

- Աննիք մօքքուր Պենոնը մեզի թող գայ, ես առանձին կը վախնամ գիշերը»:

Մայրս ալ՝

- Գնա՛, տղաս,- կ'ըսէր:

Ֆաթման զիս կ'առնէր կ'երթայինք տուն, կը պառկէինք, զիս գիրկը կ'առնէր, կը սիրէր... ես լուռ կը մնայի, բան մը չգիտցածի պէս, բայց Հաճիին կինը միտքս կու գար... բայց այս մէկը ուրիշ էր, իր ուզածը կ'ըներ...: Մեզմէ ոչ ոք չէր կասկածեր որ Ֆաթման զիս կը սիրէ. ես հայ էի, ինք՝ թուրք միւսկիւման:

1914 Մայիս, Տեղահանութիւն

1914 Մայիս ամսուն ըսին «սեֆերպերիք կ'ըլլայ կոր, անգլիացիներն ու ֆրանսացիները միասին եղած են, թուրքերը եւ գերմանացիները՝ իրար հետ, պատերազմ պիտի ըլլայ եղեր»:

Այս միջոցին թուրքերը հայ բնակչութիւն ունեցող գիւղերուն, քաղաքներուն իւրաքանչիւր տունի նամակներ կը յանձնեն, պահարանը գոց, վրան գրուած՝ «այս պահարանը ով որ բանայ՝ իր վրայ գրուած թուականէն առաջ, ասոր գլուխը կը կտրուի»:

Պահարանին վրայ գրուած էր թուականը, Ուրբաթ օր, *Նամագէն* ետք: Բայց գերմանացիները սուլթան Համիտին ըսէր են՝ «դուն այս գործը առանձին կ'ընես, վերջը եւրոպական պետութիւններուն ի՛նչ պատասխան պիտի տաս: Մեզի ալ միասին կ'ոչնցացնեն: Աւելի լաւ կ'ըլլայ ցրուած նամակները օրէն առաջ ետ հաւաքես, հայերուն ալ կը քէս դէպի Արապստան, անոնք անօթի-ծարաւ կը մեռնին անապատներուն մէջ...»:

Սուլթան Համիտ հրաման տուէր է, ամբողջ նամակները ետ հաւաքեցին: Բոլոր թուրքերէն զինուորներ հաւաքեց, հայ զինուորներէն զէնքերը առին, բանուորներու խումբեր կազմեցին, ձեռքերնին բահ ու բրիչ տուին ճամփաները աշխատցուցին:

Ամառը վերջացաւ օդափոխութեան եկած մարդիկ սկսան իրենց տուները երթալ: Մեր գիւղի աղան, Ֆաթմային հայրը եկաւ, հօրս ըսաւ.

- Լեւոն աղա, այս ձմեռ Տեօրթ Եոլ մի՛ երթար, հայերուն Արապստանի անապատներ պիտի քէն, զաւակներուդ մեղք է, ես քեզի այստեղ կը պահեմ ինչպէս պահեցի Ատանայի կոտորածին:

- Աղա, ուրեմն հայրս, մայրս, եղբայրներս բոլոր գերդաստանս, ազգս անապատները պիտի մեռնին, ես ալ այստեղ ծաղիկ պիտի մնամ: Չէ,- պատասխանեց հայրս,- ես ալ կ'երթամ հետերնին կը մեռնիմ: Շատ շնորհակալ եմ,- ըսաւ ու ողջագրուեցան համբուրուեցան:

- Դուն գիտես, Լեւոն աղա,- ըսաւ աղան ու գնաց:

Հետախուզութիւն

1914 Յունիս ամսու ի՛նչ օր էր՝ չեմ յիշեր, Կիպրոս ապրող տեօրթեոյցի *Կըր* Յակոբ անուով մէկը կու գայ, դէպի Տեօրթ Եոլ ճամփուն վրայ զինուորներ կը բռնեն զինք, իբրեւ լրտես զինք Ատանա կը տանին ու կը կախնեն:

Հինգ-տաս օր ետք անգլիական մարտանաւ մը կու գայ Տեօրթ Եոլը կը ռմբակոծէ, միքանի զինուորներ նաւէն դուրս կու գան, շոգեկառքի կայարանը պայթեցնեն ետ կ'երթան: Միքանի օր ետք ուրիշ նաւ մը կու գայ Տեօրթ Եոլ, անկէ մարդիկ կու գան տեօրթեոյցի մեր հինգ աղաներուն քով, կ'ըսեն «մենք անգլիացի ենք, եկեր ենք թուրքերը զարնելու, կ'ուզենք որ դուք ալ մեզի օգնէք ներսէն»:

Մեր աղաները՝ Գրիգոր աղա Կեօղ-Վաննեսեան, Սարգիս Պալեան, Յովհաննէս Պալեան, Մանուկ Պալեան եւ Մանուկ Մանուկեանը համաձայն կ'ըլլան, փաստաթուղթ ալ կը ստորագրեն: Այս եկող մարդիկ ոչ թէ անգլիացիներ են եղեր այլ գերմանացի հետախոյզներ: Մեր խեղճ աղաները ծուղակի կ'իյնան:

Գերմանացի հետախոյզներ ստորագրուած փաստաթուղթը կը յանձնեն

սուլթան Համիտին, ըսելով՝ «տեսէք այս հայերը ձեր թշնամիներն են»:

Սուլթան Համիտ հրաման կու տայ մեր հինգ աղաները կը ձերբակալեն, Ատանա տանելով կախաղան կը հանեն:

Տեօրթ Եոլի պաշարումը 20 Հոկտեմբեր 1914ին

Քսան Հոկտեմբեր 1914ի առաւօտ կանուխ, մարդիկ պառկած ժամերուն, թրքական բանակը կը պաշարէ ամբողջ Տեօրթ Եոլը: Թրքական զինուորներ խուժեցին ամէն տուն, եւ իրենց հետ տարին տասնհինգէն միւսչեւ վաթսուն տարեկան այր մարդիկ: Տարին հաւաքեցին Տեօրթ Եոլի ֆութպոլի մարզադաշտին մէջ: Դաշտին մէջ չորս-չորս շարքի դնելով սկսան տանիլ անյայտ ուղղութիւններով: Ոչ ոք բան գիտէ. ոմանք կ'ըսեն՝ պիտի սպաննեն, ուրիշներ՝ պիտի քէն, տեղահան ընեն:

Ատկէ ետք դարձեալ սկսան տուները խուզարկել, եթէ մնացած այր մարդ կայ՝ ձերբակալել, ուր զէնք կայ՝ գրաւել: Մեր տունը եկան մտան, մօրս ըսին՝ «այր մարդ կա՞յ հոս»: Ես նետուեցայ ըսի. «ես կամ»: Խուզարկող ոստիկանապետը ինծի ըսաւ՝ «դուն երեխայ ես դեռ»: Եղբօրս որսի հրացանը տեսան՝ առին տարին:

Տասնհինգ օր ետք իմացանք որ Հասան Պէյի տարեր են, այնտեղ բահ ու բրիչ տալով ճամփաներու աշխատանքի դրեր են, ձմեռն ցուրտ օրերուն վրաններու տակ զինուորական կարաւանի նման կերակուր տուէր են այնքան՝ որ անօթի չմեռնին: Չանոնք ութը ամիս այդտեղ աշխատցուցին: Շատ կարեւոր ուրիշ բան մը մոռցայ գրելու: Տեօրթ Եոլի մեր հինգէն-վեցհարիւր աշակերտութիւն ունեցող մեծ դպրոցը, ուր դեռ ձմեռն վերջին ամիսներուն դասաւանդութիւն կ'ըլլար, 1913ին թուրք կառավարութիւնը փակելու հրաման տուաւ, դպրոցի դռան վրայ արձանագրուած հայերէն տառերով դպրոցի անունը եւ թուականը ցէխով պատեցին:

1915 Մայիս տասին, ութը ամիս ետք այդ տաժանակիր ճամփաներու աշխատանքէն, տասնհինգ ընտանիքի տղամարդիկ ետ բերին իրենց տուները: Անոնց մէջ էին նաեւ հօրաքրոջս ամուսինը եւ տղան: Անոնց հինգ ջորիներ տուին ու ըսին բեռնուցէք ձեր ունեցուածքը: Այս առաջին տասնհինգ ընտանիքները - եւ երկու թուրք զինուորներ առջեւէն - ճամփայ ելան: Այս ընթացքին, տարիքը առած մարդ մը, երկու աչքերը կոյր, եկաւ ծնկաչոք, երեսները գետին քսելով սկսաւ աղօթել. «ու՛ր ես Աստուած, Յիսուս, Մարիամ Աստուածածին որ չես տեսներ»: Ամէն անգամ որ երեսը գետին քսէր կ'աղաչէր-կը պաղատէր, աչքերէն արցունքը ջուրի պէս կը հոսէր, երեսները արիւնտու վիճակի մէջ: Հոն գտնուող ժողովուրդը տեսնելով այս մարդուն վիճակը ամէնքը կու լային:

1915 Մայիս 15էն երեք օր ետք երկրորդ տասնհինգ ընտանիքի տղամարդիկ բերին: Մեզի ալ եկան ըսին՝ «պատրաստ եղէք, վաղը հայրդ եւ եղբայրդ կու գան»: Մայրս եւ դրացի կիներ այդօր ամբողջ կերակուրներ պատրաստեցին: Մայրս ինչքան որ հաւ ունէինք՝ մորթեց-եփեց, ինչ որ կրնայինք մեզ հետ տանիլ՝ գիշերով պատրաստ ըրաւ: Յաջորդ առտու մեզի վեց ջորիներ տուին, ջորեպանները միասին, մենք ալ տասնհինգ ընտանիք եղանք, մեզի ալ ճամփայ դրին, երկու թուրք զինուորներ մեր առջեւ:

Օրուան վերջին հասանք Էրզին, հոն գիշերեցինք: Յաջորդ օր հասանք Օսմանլը, հոն մնացինք: Երրորդ օր հասանք Պուլանլը Պաղչա, հոս գիշերեցինք: Չորրորդ օր հասանք Հասան Պէյի: Հինգերորդ օր՝ Զեյլէ, վեցերորդ օր՝ Հասաստա, հոն ալ գիշերեցինք:

Թիքճի հաճի Յակոբին երկու տղաքը մեր կարաւանին միացեր էին առանց արտօնութեան: Այս եղբայրները մեծ պայուսակ մը ունէին, մէջը իրենց հարստութիւնը պահած: Հասաստա գիշերը պառկած ատեննիս թուրքերը կու գան այդ պայուսակը կը գողնան: Երկու զինուորները ըսին՝ «մենք ի՛նչ գիտնանք, պառկած էինք, լուր չունեցանք»... որով՝ պիտի բողբոքես:

Եօթերորդ օրը Թախթա Զեօփրիւ գիւղէն անցնելուս՝ գիւղի կանայք թոյլերով մեզի թան բերին, ըսին՝ «խմեցէք, հարազատներ»: Խմեցինք: Այդօր հասանք Ինթիլի, հոն պառկեցանք: Ութերորդ օրը Բաճօ չհասած մթնցաւ: Զարա Սու ըսուած տեղ մը մնացինք:

Մայրս երեք մեծ քար դրաւ, կրակ վառեցինք, մեծ կաթսայ մը դրինք վրան, ձաւարով փիլաւ եփեց, երկու զինուորներուն հետ միասին կերանք: Հայրս գիւղ մը ցոյց տուաւ, ըսաւ՝ «այդ գիւղը բարեկամ մը ունինք, անունը Հալիլ աղա է»: Հալիլ աղան մեզի *ռուս* եւ խաղողի *սուճուխ* կը բերէր: Այդ գիւղը՝ Հաճլար, մեր գտնուած տեղէն երեք ժամ հեռաւորութիւն ունէր:

Եղեռնի Հետքերով - 5

Տեօրթեուլցի Պենոն Վասիլեանի Յուշերը...

Սկիզբը էջ 04

Մենք այնտեղ պառկեցանք, կանուխ ճամփայ ելանք, կեսօրին հասանք Բաճո: Չինուորները եւ ջորեպանները մեզ հոն ձգեցին, իրենք ետ դարձան: Մենք անտեղ վրաններ լարեցինք Նստանք: Ռըճոյի մէջ շոգեկառքի կախուած կամուրջը դեռ չէր վերջացած: Այդ կամուրջը պատրաստ ըլլար՝ մեզ ուղղակի Հալէպ կը տանէին: Շոգեկառքը Հալէպէն կու գար մինչեւ Բաճո, անտեղէն ետ կը վերադառնար:

Երեք օր մնացինք Բաճո: Չորրորդ օրը շոգեկառքը եկաւ: Մեզ լեցուցին մէջը, տարին Հալէպի կայարան, անկէ՝ հայկական եկեղեցի:

Եկեղեցին ոտք դնելիք տեղ չկար, լեցուն էր մարդոցմով: Մեծամասնութեամբ հաճընցիներ էին: Եկեղեցին քովի դպրոցը Նոյնպէս լեցուն էր, շարժելիք տեղ չկար, զուգարանները՝ աղտոտ, Նոյնպէս տեղ չկար:

Ամէն առտու չորս-հինգ կիներ զուգարանները կը մաքրէին: Ամէն օր մեզի կերակուր եւ դրամ կու տային՝ ընտանիքի անդամներու թիւի համեմատ:

Մեզմէ առաջ եկող երեսուն-քառասուն ընտանիքներու տեղահան ըրին, դէպի Տէր Չօր քշեցին: Հայրս լսելով թէ Տէր Չօր դրկուածները կ'ոչնչացնեն, գնաց Հալէպի մէջէն տուն մը վարձեց այդ տունը մնացինք մէկ ամիս:

1914ին Տեօրթ Եոլ եւ ամբողջ Թուրքիա մեծ, թելաւոր մարախներու երամներ եկան, ամբողջ օդը ծածկած էին, արեւը չէր երեւեր: Ասոնք ուր որ կանաչուրթին կար մաքրեցին, ծառերու կեղեւները կերան կանաչուրթին չմնաց: Ատկէ ետք դէպի Սուրիա թռան գացին: Հալէպ ալ Նոյնպէս ամէն կանաչուրթին կերեր են, հոն ալ իրինք ծուրը թափեր են, անտեղէն ալ գացեր են: Մեր Հալէպ եղած ժամանակ ծուրը ելեր էին, մարախները ամբողջ աշխարհը ծածկեր էին, շոգեկառքի ճամփան փակուած էր, խմելիք ջուրը աղտոտած էր չէր խմուեր, գետերու ջուրերը չէին հոսեր:

Հալէպի քաղաքապետութիւնը սկսաւ մարդիկ հաւաքել. ան որ արտ-պարտեզ ունէր, մենք ալ՝ հայրս, եղբայրս, քոյրս եւ ես գացինք: Մեզի մէկական մեծ տոպրակ տուին, մարախով իւրաքանչիւր լեցուած տոպրակի երկու մեծիտիէ կու տային: Մէկ տոպրակը մէկ ժամէն կը լեցուեր:

Հսկայական փոսեր փորած էին, տոպրակները կը տանէին, փոսերու մէջ կը պարպէին, վրան ալ հողով կը ծածկէին, որ մորախները սատկին: Մենք այս գործը երեք օր շարունակ ըրինք, մեզի քսանչորս մեծիտիէ տուին...:

Երկու ամիս ետք լսեցինք որ դէպի Դամասկոս կարաւան կայ, միացանք կարաւանին: Կ'ըսէին՝ այդ կողմերը Տէր Չօրին պէս մարդիկ չեն մեռներ: Շոգեկառք ելանք, մեզ Համա իջեցուցին: Համա տեսանք հազարաւոր մարդիկ կիզիչ արեւին տակ, վրաններու մէջ Նստած էին: Մենք ալ գացինք մեր վրանները լարեցինք ու Նստանք: Համայի բնակչութիւնը մահմետական էր, բայց ոչ մոլեռանդ. կու գային գաղթականներուն աղոտ լեպլեպու կը ծախէին, մէկ *օքա*ն չորս մեթելիք էր: Հայրս մէկ *օքա* առաւ, ըսաւ՝ «աղոտ լեպլեպուն մարդու փորը կուշտ կը պահէ»:

Գաղթականներու վրանատեղը Համա քաղաքի դուրսի տուններու ծայրամասին մօտ էր: Քաղաքին մօտ եղողներ կ'երթային ջուր կը բերէին տեղացի արաբներու էշերով, ջուրին թիթեղը երկու մեթելիքի կը ծախէին: Ան որ չէր կրնար քաղաքէն ջուր բերել՝ արաբներէն կը գներ: Արաբները կայր ու մածուն ալ կը ծախէին:

Ես սկսայ Համային չորսկոմը պտտիլ: Ա'սի գետին վրայ կամուրջ մը կար, տակը ալիւրի ջաղացք մը կար: Ատկէ քիչ մը հեռու, միջանի *Նաուրան*ներ կային, որ անդադար կը դառնային, ու-ու-ու ձայն կը հանէին, պարտեզներուն ջուր կու տային: Քաղաքը երկար, վրան գոց շուկայ մը կար ուր այլազան բաներ կը ծախուէին: Մեր վրաններէն քիչ մը հեռու, անապատին մէջ քսան-երեսունի չափ հորեր տեսայ, հիմէն մնացած: Հորին բերանը օթոյի անիւի մը լայնութիւնն ունէր: Եղբայրս մէջքս պարան մը կապեց՝ ես վար իջայ: Որքան որ իջներ՝ աւելի կը լայննար հորը: Հասայ յատակը՝ տասը մեթրի չափ, տեսայ քիչ մը անձրեւի ջուր հաւաքուած էր, եւ միջանի կրեաներ կային: Եղբայրս գիւս ետ դուրս քաշեց:

Գաղթականներու վրանաքաղաքին մէջ օրական հինգ-վեց հոգի կը մեռներ: Մեռելի տէրերը մեռելը վրանէն դուրս կը հանէին, վրանին առջեւ կը դնէին: Վեց այնթապցիներ կու գային մեռելը կ'առնէին, կը մերկացնէին, այդտեղի հորերու մէջ կը նետէին, մեռածներուն հագուստները արաբներուն կը ծախէին:

Սկսան շաբաթը մէկ կարաւան ընել ուղտերով դէպի Դամասկոս դրկել: Հիւանդ կին մը ուղտին վրայէն վար ինկաւ, թուրք *ճանտարման* կնկան գլխուն հրացանի կոթով միջանի անգամ զարկաւ, կինը մեռաւ: Ոչ ոք մօտեցաւ: Կարաւանը հեռացաւ գնաց:

Ես ամէնքը տեսայ, եկայ որս պատմեցի:

Վերջը կարաւան գացողներուն Նստած տեղը տեսայ. հինգ մեռելներ կային: Եղանակը շատ տաք էր, ճանճերը մեռելները ծածկած էին, գէշ հոտ կար: Դիակները երեք աղջնակներ էին - ձեռքերնին կապոյտ ուլունքներ կային - եւ երկու երիկմարդ: Ասոնք ալ պատմեցի որս:

Մարդիկ տաք գիշերները իրենց վրաններէն դուրս կը պառկէին, արաբները կու գային ուշ ժամերուն վերմակները կը գողնային: Գաղթականներու վրաններու մէկ կողմը ոստիկանի վրանը կար: Ութը ոստիկաններ էին: Ասոնք կը հսկէին գաղթականներուն որ չփախչին: Եթէ մէկը առանձին քաղաք երթալ ուզէր՝ կը ձգէին որ երթար-գար. գաղթականները այդտեղէն չէին փախչեր:

Հայրս լսեր էր թէ Համա քաղաքի արեւելեան կողմը ուրիշ քաղաք մը կայ անունը Սելիմիէ...: Սելիմիէի կառավարիչը քրիստոնէայ է եղեր: Հայրս թուրք ոստիկանին հետ խօսեցաւ որ մենք Սելիմիէ երթանք: Ոստիկանը որս կ'ըսէ՝ «մեզի երկու ոսկի կու տաս, բեռնակառք մը կը բերես, կես գիշերին ամէն մարդ պառկած կ'ըլլայ՝ ունեցուածքդ կը բեռնես կ'երթաս: Մենք ալ բան մը չենք տեսներ»: Հայրս կը համաձայնի, քաղաքէն արաբ բեռնակառք մը կը գտնէ, ան մէկ ոսկի կ'ուզէ: Հայրս ատոր ալ կը խոստանայ: Նոյն գիշերը հայրս կառքը բերաւ, մենք ինչ որ ունինք՝ բեռնուցինք ու հեռացանք: Ատկէ մէկ օր առաջ, մէկ տարեկան փոքր քոյրս՝ Հռիփսիմէն մահացաւ: Հայրս եւ եղբայրս քոյրս տարին թաղեցին: Այսպէս, Հռիփսիմէ քոյրս հոն թաղուած մնաց:

Սելիմիէն ինը ժամու ճամփայ էր: Եղանակը՝ աշուն, խաղողի վերջը: Սելիմիէ հասանք կեսօրէ ետք, տեսանք գաղթականներ հոն վրաններ լարած են: Մենք ալ մեր վրանը լարեցինք: Անձրեւը կը տեղար: Այդ գիշեր տակերնիս ցեխ, վրանիս՝ անձրեւ, պառկեցանք:

Մեր քովի վրանին մէջէն լացի ձայներ սկսանք լսել: Աղջիկ մը կու լար, ըսելով՝ «առանց մամայի դժուար է, մամա վույ, մամա ույ, ույ, մամա, ույ...»: Մինչեւ առտու լացաւ: Մօրս հարցուցի՝ ինչու՞ այդ աղջիկը այդպէս կու լար, մայրս ըսաւ՝ «անոր մայրը կը մեռնի, տղաս»: Առտուն հայրս, եղբայրս, ես, ուրիշ երկու հոգի մեռել տարին Սելիմիէի գերեզմանատունը թաղեցին: Անձրեւը դարդեցաւ: Մեզի մօտ խաղողի այգի մը կար, գացի այգի միջանի ողկոյզ խաղող բերի մեր տուն: Յետոյ եղբօրս ըսի՝ երթանք խաղող բերենք: Գացինք հինգ քիւրի չափ խաղող բերինք կերանք:

Սելիմիէին շուրջըլորը պտտեցայ: Սելիմիէին կառավարական շէնքին առջեւ խոշոր աւազան մը կար, շուրջը ամբողջութեամբ ծաղիկներ ցանուած էին, գեղեցիկ տեսարան մըն էր:

Համայէն մինչեւ Սելիմիէ հասնելուս ճամփուն մէկ կողմը ջուրի առուակ մը կար: Այդ ջուրը Սելիմիէէն մինչեւ Համայի գետը կը հոսեր: Համայէն մինչեւ Սելիմիէ ջուրի կողմը հինգ-վեց ջաղացքներ տեսանք: Սելիմիէի ճամփուն միւս կողմը խաղողի այգիներ կային: Սելիմիէին շուկան մեծ էր, ամէն տեսակի խանութներ կային, արհեստաւորներ ալ կային: Մեր այնթապցիները այդտեղ *ճալմըլըք* տեզկահով ճերմակ սաւան կը հիւսէին: Մեր տեօրթեուլցիներուն հազիւ տասը առհարիւրը արհեստ ունէր, ինիսուն առհարիւրը աշխատանք չէր ըներ, որովհետեւ գրեթէ Նարինջի պարտեզներ ունէին:

Ապրիլ ամսուն երբ Նարինջի ծաղիկները բացուէին վաճառականը կու գար, ամբողջ եղանակի Նարինջներուն հաշիւը կանխիկ կու տար... ասոր համար պարտիզպանները ամբողջ օրերնին սրճարաններու մէջ կ'անցընէին, գանձած դրամին ամբողջ մէկ տարուան կը հերիքէր, ուրիշ բանի մասին չէին մտածեր: Դրամ ալ չէին պահեր: Հետեւաբար, գաղթականութեան օրերուն շատ շատեր անօթի-ծարաւ մեռան:

Սելիմիէի մէջ երեք եկեղեցիներ կային զանգակով, բնակչութիւնը լոյս քրիստոնէայ էր: Հայրս քաղաքէն դուրս, շրջակայ գիւղերը գնաց մեզի համար տուն մը գտնելու: Վերջաւորութեան Սելիմիէէն չորս ժամ հեռաւորութիւն ունեցող գիւղ մը Թելիսնէ եկանք: Այստեղ հոսող ջուր չկար, ծառ-ծառաստան, կանաչուրթին չկար. ջուրը հորէն կը քաշէին: Ամէն տուն ջուրի հոր ունէր: Այս գիւղի ապրուստը ցորեն եւ գարի էր, ինչպէս Տեօրթ Եոլի ապրուստը Նարինջն էր: Ամառը շատ տաք էր, ձմեռն՝ ձիւնը իջնելուն սաստիկ ցուրտ կ'ըներ, չերքեզ տունները հարթ կը վառէին, իւրաքանչիւր տուն իր թոնիրը ունէր կերակուր եփելու համար: Աշնան կ'ապահովէին խոտերը ձմեռն համար: Հերքեզները - կ'ըսէին - հոս հաստատուած են հարիւրյիսուն-երկուհարիւր տարի առաջ: Թրքերէն լեզուն լաւ կը խօսէին:

Շար. յաջորդ շաբաթ

Իրան. Տնտեսությունը Նաեւ Դիմադրութեան Եւ Բանակցութեան Միջոց

ՎԱՐՈՒԹ ԹԵՆՊԵԼԵԱՆ

Իրան տնտեսաքաղաքական յատուկ դիմագիծ ունեցող երկիր մըն է աշխարհի տարածքին: Ընդդէմ է որ անոր աշխարհագրական դիրքն ու բնական հարստութիւնը,

մասնաւորաբար նաեւ ու կազմը, կը նպաստեն այդ իւրայատկութեան, բայց նաեւ այդ հարստութիւնը շահարկելու կամ ընդհանրապէս տնտեսական տոկոսութիւն եւ ճկունութիւն ստեղծելու կամքը եւ զայն երկրին արտաքին քաղաքականութեան ի սպաս դնելու վարքագիծը, իրանի տնտեսութիւնը կը դարձնեն եթէ ոչ օրինակելի (փտածութեան եւ դրամագլուխի կեդրոնացման պատճառով), առնուազն ուսանելի (տոկոսութեան առումով):

Նախ փորձենք արագ ակնարկով ներկայացնել Իրանի տնտեսական պատկերը, ապա տեսնել, թէ հակառակ տարիներու վրայ երկարող արեւմտեան եւ մասնաւորաբար ամերիկեան պատժամիջոցներուն, երկիրը ոչ միայն կը գոյատեւէ, այլեւ չ'ընկրկիր այդ ճնշումներուն դիմաց (թէեւ ցաւցնող), եւ այդ տոկոսութեան պատճառով՝ կրնայ շուտով բարենպաստ համաձայնագիր մը ստորագրուիլ (վերանորոգ) Իրանի եւ արեւմուտքի միջեւ:

Ըստ Համաշխարհային դրամատան, Իրան ունի 82,91 միլիոն (2019) բնակիչ, իսկ համախառն տեղական արտադրութիւնը (GDP) կը գնահատուի 454 միլիարդ ամերիկեան տոլար (2018): Իրանի արտաճումներուն մեծ մասը կը կազմեն նաեւ ու կազմը, եւ անոնք կը գոյացնեն կառավարութեան եկամուտին մեծ բաժինը:

Իրան ունի պետական կեդրոնացեալ եւ անհատական նախաձեռնութեան վրայ հիմնուած խառն տնտեսութիւն մը՝ աւելի թեքելով պետական ծրագրումին կողմը (60%): Թէեւ աւելի քան 40 տնտեսական մեծ նախաձեռնութիւններ արձանագրուած են Թեհրանի ելեւմտական շուկային մէջ, նաեւ եւ կազմը բոլոր գործառնութիւնները կը կատարուին պետական նախաձեռնութեամբ եւ վերահսկողութեամբ: Տեղին է նշել, որ Իրան ունի աշխարհի նաեւ պահեստներուն 10%-ը եւ կազմը՝ 15%-ը, այլ խօսքով կը նկատուի ուժանիւթի գերպետութիւն մը: Մինչ տեղական շուկային մէջ ապրանքներու վաճառման գիները կը ճշդուին կառավարութեան կողմէ, եւ պետութիւնը ընդհանրապէս կ'օժանդակէ սննդամթերքի եւ ուժանիւթի մարզերուն, անդին մաքսանենգութիւնը, վարչական կեդրոնաձիգ դրութիւնը եւ համատարած փտածութիւնը կը խափանեն անհատական նախաձեռնութեան զարգացումը: Կառավարական ծրագիրներուն մէջ կարեւոր տեղ կը գրաւեն գիտութեան եւ արհեստագիտութեան զարգացումը

1979-էն սկսեալ, Իրանի դէմ շարք մը տնտեսական պատժամիջոցներ հաստատուեցան մասնաւորաբար Միացեալ Նահանգներու եւ միջազգային այլ կառոյցներու կողմէ: Առաջին պատժամիջոցները Միացեալ Նահանգները սահմանեց Նոյեմբեր 1979-ին, Թեհրանի ամերիկեան դեսպանատան գրաւման պատճառով: Անոնք ջնջուեցան 1981-ին: Պատժամիջոցները Միացեալ Նահանգներու կողմէ վերահատատուեցան 1987-ին՝ այս անգամ ահաբեկչութիւն կիրարկելու ամբաստանութեամբ: Անոնք ընդլայնուեցան 1995-ին՝ ներառելով Իրանի կառավարութեան հետ գործակցող ընկերութիւններ: Պատժամիջոցներու երրորդ փուլը սկսաւ 2006-ին՝ ՄԱԿ-ի Ապահովութեան խորհուրդի 1737 բանաձեւին համաձայն, երբ Իրան մերժեց ուրանիւմի հարստացման իր ծրագիրը դադարեցնելու միջազգային պահանջները:

Փաստօրէն, 1979-էն ի վեր Միացեալ Նահանգներու ղեկավարած պատժամիջոցները կը միտէին ազդելու Իրանի արտաքին քաղաքականութեան եւ ուրանիւմի հարստացման ծրագրին վրայ՝ այն մտավախութեամբ, որ Իրան վերջաւորութեան պիտի յաջողի կորիզային զէնք ունենալ: Իրան կը հակադարձեց առարկելով, որ իր կորիզային ծրագիրը կը հետապնդէ քաղաքացիական նպատակներ, մասնաւորաբար ելեկտրականութեան արտադրութեան եւ բժշկագիտութեան մարզերուն մէջ:

Տնտեսական պատժամիջոցները չյաջողեցան փոխել Իրանի կորիզային քաղաքականութիւնը, թէեւ անոնք ճնշման տակ, Թեհրան ընդունեց բանակցութիւններ վարել արեւմուտքին հետ, առաջնորդութեամբ Միացեալ Նահանգներու: Պետք է ընդունիլ, որ Իրանի տնտեսութիւնը որոշ չափով ցնցուած է այս երկարատեւ պատժամիջոցներէն, բայց ոչ միայն անոնցմէ, որովհետեւ տնտեսական ներքին որոշումներ, մասնաւորաբար նախկին նախագահ Ահմեդինաժատի օրով, նաեւ վնաս պատճառեցին տնտեսութեան, մինչեւ որ Իրանի հոգեւոր առաջնորդ Խամենէին եւ նախագահ Ռուհանին առաջնահերթ դարձուցին տնտեսական կայունութիւնն ու բարգաւաճումը՝ զանոնք նկատելով համագործեմի գոյատեւումին:

Տնտեսական տագնապը բնութագրելով իբրեւ ազգային անվտանգութեան հարց՝ իրանեան ռեժիմը սկսաւ տնտեսական լուծումներ որոնել անվտանգութեան

թեան շրջագիծի մէջ, եւ այս առումով Խամենէի հրապարակեց իր «դիմադրող տնտեսութեան» վարդապետութիւնը իբրեւ պատասխան պատժամիջոցներուն՝ իրանեան տնտեսական քաղաքականութեան մշակումը նաեւ զետեղելով ազգային անվտանգութեան պարունակի մէջ:

Դիմադրող տնտեսութեան վարդապետութիւնը կը միտի երկար ժամանակով Իրանի տնտեսութիւնը դարձնելու տոկուն եւ դիմացող արտաքին տնտեսական ճնշումներու, ներառեալ՝ արեւմտեան պատժամիջոցներուն եւ ելեւմտական միջազգային յաճախակի տագնապներուն: Ներկայիս, Իրանի տնտեսական ծրագիրները կը հետապնդեն օտար ներդրումներու ներգրաւումը ուժանիւթի մարզին մէջ, ինչպէս նաեւ «գիտելիքներու տնտեսութեան» ստեղծումը տեղեկատուական արհեստագիտութեան զարգացման եւ անհատական նախաձեռնութիւններու քաջալերման շրջագիծին մէջ: Անհատական նախաձեռնութիւններու քաջալերանքը բնականաբար կ'ենթադրէ որոշ մեղմացում պետական կեդրոնացեալ դրութեան: Տակաւին, Խամենէիի ծրագիրը կը հետապնդէ տեղական ելեւմտական շուկային բարեփոխումը, այնպէս՝ որ անիկա ապահովէ դրամագլուխի ազատ հոսք եւ միաժամանակ դառնայ անկախ միջազգային ելեւմտական համակարգէն, եւ հետեւաբար՝ ելեւմտական միջազգային ցնցումներէն: Ներդրումներու համար, Իրան մեծապէս կ'ապաւինի Հինաստանի, իսկ առեւտուրի միջազգային արգելքները ճեղքելու համար՝ Ռուսիոյ: Իրան լաւապէս գիտէ միջազգային քաղաքականութեան հակասութիւններէն օգտուելու գաղտնիքները:

Հիմա հարց կը ծագի, որ եթէ Վիեննայի մէջ տեղի ունեցող բանակցութիւնները յաջողութեամբ պսակուին, Իրան պիտի շարունակէ՝ կիրարկել ու զարգացնել իր «դիմադրող տնտեսութիւնը»: Հոս, Ռուսիայի եւ Խամենէի կը թուին տարակարծիք ըլլալ: Իրանի նախագահը կը նախընտրէ բացուիլ միջազգային տնտեսութեան, իսկ հոգեւոր առաջնորդը կասկածով կը մօտենայ միջազգային ընտանիքին, մասնաւորաբար՝ արեւմուտքին՝ առարկելով, թէ ինքը վստահութիւն չունի մասնաւորաբար Միացեալ Նահանգներու հանդէպ, որ անշուշտ կը փոխադարձեւ այդ անվտանգութիւնը:

Անշուշտ նախագահին մօտեցումը աւելի գործնապաշտ է, երբ նկատի առնենք համաշխարհայնացած տնտեսութեան համակարգը, որ օրէ օր աւելիով կը համարկուի, բայց տնտեսական միջազգային համակարգին վերամիասնալու որեւէ քայլ կրնայ տկարացնել Իրանի բանակցային դիրքը կորիզային խօսակցութիւններուն ընթացքին, կ'առարկեն Խամենէիի հետեւորդները, որոնք պարսկական բանակցային ճարտարութեան յաջողութեան համար անհրաժեշտ կը նկատեն տնտեսական «անկախութիւնը»:

Այս նպատակով, անկախ բանակցութիւններէն, Իրան կը կառուցէ նաեւ նաեւ, նաեւմթերքի եւ բնական կազի պահեստային ռազմավարական ցանց մը՝ նախ 50-60 օրուան ուժանիւթի ներքին ընդհանուր սպառման համար անհրաժեշտ քանակը ապահովելու, ապա իր պահեստով ազդելու շրջանային եւ միջազգային շուկաներուն վրայ՝ լաւագոյն պայմաններով եւ գինով ծախելու մտադրութեամբ:

Առաջին Համաշխարհային Պատերազմը ԶԵ Աւարտած...

Սկիզբը Էջ 03

270 հազարանոց համայնք ունէինք, իսկ Սումգայիթում՝ մօտ 200 հազարից աւելի: Սա չափազանց սխալ է: Մանաւանդ հիւսիսային մասի հետ կապուած՝ Մազաթլու, Հայրաթլու, Բաղախիս-Այրում շրջանների հետ Նոյն այդ քաղաքականութիւնն է տարւում, այս շրջաններն են ապահովում մեր անվտանգութիւնը հիւսիսային շրջանի Ոսկեպար, Սոֆուլու, Բարխուդարլու շրջանների հետ: Խորհուրդ կը տայի նայել մինչեւ 1927 թուականի Խորհրդային Հայաստանի քարտեզը, որտեղ այս շրջաններն ամբողջովին Խ. Հայաստանի սահմանների մէջ են»:

Պատմաբանի, հետեւաբար քաջատեղեակի, յօդուածէն այս երկար մէջբերումը կատարեցի, զայն գտնելով այժմեական եւ ամբողջական, ընթացիկ դարձած բանալիներէն եւ ընտրական ճառերէն անդին:

Ո՞վ եւ ինչպէ՞ս պիտի վերականգնէ Պաքու եւ Սումգայիթ բնակած 270+200 հազար հայերու իրաւունքը: 470 հայերու բնակած վայրերը ինչո՞ւ հայերու պիտի չպատկանին:

Եւ ի վերջոյ Հայաստանի տարածքներու տեր-տիրականը Փաշինեանը չէ, որպէսզի ինքնիրեն իրաւունք տայ ըսելու, ինչպէս կը նշէ Էդիկ Միանսեան, որ «ըստ Էութեան համաձայնէլ է դրանք տալ, ինչպէս ինքն է ասում՝ գրաւոր այդ թուղթը կը ստորագրի»:

Հայը, Հայաստան եւ սփիւռք, պէտք է ուշադրութեամբ կարդայ մէջբերուած պարբերութիւնը եւ պարտք համարէ հասկնալ, մեկնաբանել եւ դիրքորոշուիլ: Առաջին Համաշխարհայինը դեռ չէ ավարտած: Ան մեր դռներուն է: Այս պէտք է յիշել եւ յիշեցնել եւ անձնատուր չըլլալ, չգիշիլ:

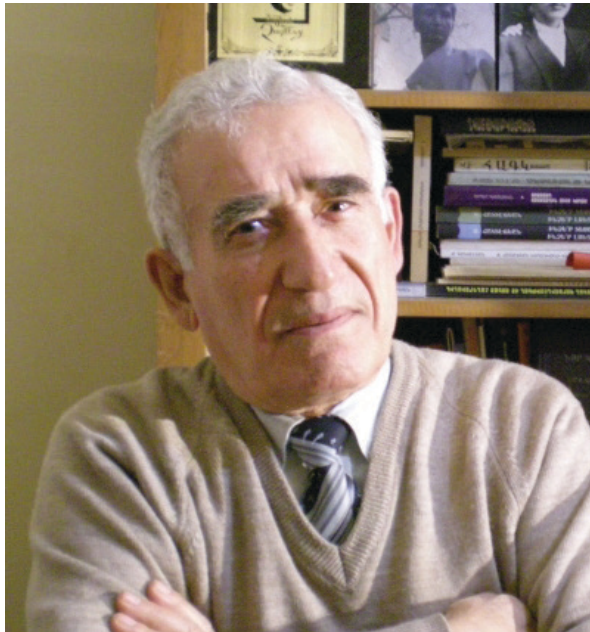
Գիտակցութեամբ Լեցուն Կեանք մը

Տիկ Անի Թորանեան

Եւ Թորանեան ընտանիքի հարազատներ, Յաւով իմացանք մեր բոլորին սիրելի Տոքթ. Թորոս Թորանեանի մահը: Եթէ կըսեմ սիրելի, քանի ճանչցած էի զինք պատանեկան տարիներէս սկսեալ: Տոքթ. Թորանեան եղած է մօտիկ բարեկամ մը մեր ընտանիքին եւ Հայկէս սկսած: Յաճախ հանդիպած էի իրեն իմ Հայկէս այցելութիւններու ընթացքին՝ եւ պատանեկան-երիտասարդական տարիներուս՝ հօրեղբօս Տոքթ. Ռուբէն ճէպեճեանի հիւանդանոց-բնակարանը: Սուրիոյ պատերազմի տարիներուն՝ երբ որոշ ժամանակ մը Պէյրութ հաստատուեցաւ՝ դարձեալ կը տեսնէի զինք: Ու տակաւին մի քանի առիթներով հանդիպեցանք նաեւ Երեւան:

Բայց Տոքթորին աւելիով ճանչցած եմ իր գրական-հասարակական եւ հակառակ գործունեութիւններու եւ ներկայացումներուն մէջէն: Ինչքան դիպուկ է եղեր թէ մարդ մը կրնաս լաւապէս ճանչնալ իր ստեղծագործական աշխատանքին մէջէն՝ եւ յատկապէս գրական ու հրապարակագրական մարզի մէջէն: Գրողի մը ետեւինը դուրս կու գայ նոյնիքն իր գրական աշխատանքներուն եւ գրութիւններուն ոճին ու մտքին մէջէն: Եւ կը սքանչանայի Տոքթորին աշխատասիրութեանը եւ մտաւորական ու ազգային մտքի ամբարած հսկայ հարստութեանը համար: Ան իր կեանքի տարիներուն մէջէն կուտակած այս «հարստութիւնը» չի պահեց ինք իրեն համար՝ այլ բաժնեց գայն իր ազգին, հայրենիքին, շրջապատին ու իր այրքան սիրած Հայկէսին համար: Եթէ մէկ կողմէ յօդուածներու իր տարափովը՝ նոյնքան նաեւ իր գրած, խմբագրած ու հրատարակած գիրքերու փաղանգով: Փաղանգ՝ որովհետեւ անոնց թիւը եղաւ հսկայական: Տոքթ. Թորանեան մէկ մարդ էր որուն մէջ ամփոփուած էր հսկայական բանակի տարողութեամբ կեանք մը գիտակցութեան՝ որ առանց յօգնելու ստեղծագործեց եւ «տուաւ» գայն հայութեան:

Տոքթ. Թորանեանի գիտակցութիւնը իր ազգային-հայկական ինքնութեանն էր: Գիտակցութիւնը հայուն մշակութային եւ գրական հսկայական ժառանգին ու աւանդին: Ու տակաւին գիտակցութիւնը թէ մարդ պէտք է ապրի Արժէքի կեանք մը կերտելու գրականի հիման վրայ: Արժէքի գիտակցութիւնը կը մղէ անձ մը որ արժէքորէ ինք իր անձնական կեանքը՝ նոյնպէս բաժնեկցի գայն իր հաւաքականութեանը հետ: Ահա այս տեսակի գիտակցական կեանք մըն էր Տոքթ. Թորանեանի կեանքը ուր չի սակարկեց ոչ համոզմունք եւ ոչ ալ սկզբունք եւ որ անդադար տուաւ: Տուաւ՝ կերտելու համար նոր եւ նորոգող-

Նորոգող արժէքներ:

Կեանքը ունի իր սկիզբը-լոյսը եւ որուն պիտի յաջորդէ վերջաւորութիւնը՝ վերջալոյսը: Բայց այս կեանքի սկիզբ-վերջ (լոյս-վերջալոյս) առանցքին՝ պիտի մտածել թէ ինչ գիտակցութեամբ պիտի ապրի Աստուծոյ շնորհած այս կեանքը: Տոքթ. Թորանեանի գիտակցութիւնը եղաւ հայուն համար ապրելու եւ գայն լեցնելու արժէքի կեանքի մը գրաւականովը: Այս իմաստով՝ պիտի արժէքորէ Տոքթորին կեանքը (սկիզբ-վերջ հասկացողութեան մէջէն)՝ նոյնիքն Պօղոս Առաքեալի խօսքին մէջէն: «Բարի պատերազմը պատերազմեցայ, ընթացքը կատարեցի եւ հաւատքը պահեցի»:

Յարգանք Տոքթ. Թորանեանի ապրած այս կեանքին որ եղաւ գիտակցութիւն մը հայուն կեանքին եւ անոր արժէքին համար: Ան այս արժէքի գիտակցութեանը համար «պատերազմեցաւ» իր համակ կեանքի ընթացքին: Ան մնաց հաւատարիմ այս գիտակցութեանը քանի «հաւատացած» էր անոր: Եւ իրեն սահմանուած երկրային կեանքի իր «ընթացքը կատարեց» հաւատարիմ մնալով այս հաւատքին գիտակցութեանը: Եւ կատարեց գայն լաւապէս՝ միշտ գիտակցելով Հայուն արժէքի կեանքի հպարտութեանը:

Աղօթքով կը միանամ ձեր բոլորին հետ հայցելով Սուրբ Հոգիին մխիթարութեանը:

Ցաւակցօրէն՝

Դոկտ. Հրայր ճէպեճեան

Ընդհանուր Զարտուղար՝ Արաբական Ծոցի Աստուածաշունչի Ընկերութիւն
Քուէյթ Յունիս 6, 2021

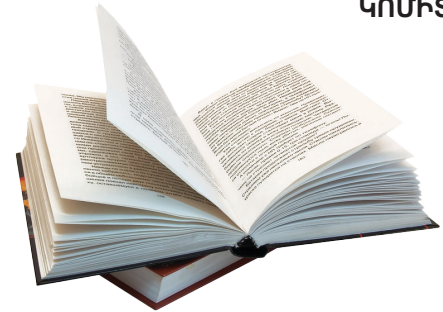
ԲԱՆ ՈՒ ԳԻՐ

Ամսօր Սէր

Զեզ չը սիրե՞լ,
Գեհէն կորել
Ու կըրակով հոգին փորել:

— Զեզի սիրել՝
Դըրախտ երթալ
Ու վարդերով քընանալ:

ԿՈՄԻՏԱՍ

ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՕՐԱՅՈՅՑ

15 2021
ՅՈՒՆԻՍ

Կրկ Երկ Երեք Գրեք Հնգ Ուրբ Ծրբ						
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

ԶԱՐԵՀ ՄԿՐՏՉԵԱՆ

(1956)

«ՉԼՈՆՈՒԱԾ»

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Վեհափառ Հայրապետը Ընդունեց...

Սկիզբը Էջ 02

Յատուկ կարեւորութեամբ շեշտուեցաւ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան եւ Հայ Աւետարանական Եկեղեցիներու միջեւ տասնամեակներու վրայ տարածուած սերտ գործակցութեան: Վեհափառ Հայրապետը գնահատեց Ամերիկայի Հայ Աւետարանական Ընկերակցութեան կատարած նիւթաբարոյական աջակցութիւնը Հայաստանին, Արցախին, ինչպէս նաեւ Լիբանանի ու Սուրիոյ

վերականգնումի աշխատանքներուն: Տիար Խանճեան, իր կարգին, ողջունելով Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան առաքելութիւնն ու ծառայութիւնը, եւ այս ծիրէն ներս միաբան հայրերու հոգեմտաւոր կազմաւորումը, պատրաստակամութիւն յայտնեց, (AMAA) ի կողմէ նպաստ յատկացնելու համալսարան ուսում ստացող միաբան հայրերուն, ինչպէս նաեւ յառաջիկային մասնակից դառնալու Տէր Զօրի համալիրի վերակառուցման աշխատանքներուն:

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

**ՀԵՇ ԱՆՈՂՐԱՆԻԿ ԱՆՏԿԱԼ ԼԻՔԱՆԱՆԻ ՖՈՒԹԲՈՒԼԻ Դ
ԴԱՍԱԿԱՐԳԻ ԱԽՈՅԵԱՆՈՒԹԵԱՆ ԵՐԿՐՈՂ ՓՈԼԻՆ**

Կիրակի, 6 Յունիս 2021-ին յետմիջօրէին, Լիբանանի ֆութբոլի Դ. դասակարգի ախոյեանութեան մրցումներուն գծով, ՀԵՇ ԱՆՈՂՐԱՆԻԿ՝ 6-3 արդիւնքով պարտութեան մատնեց Զուլփար (կիսախաղ՝ 3-0): Մրցումը տեղի ունեցաւ Անսարի մարզադաշտին մէջ: Անոլրանիկի կազմէն Վաչէ Պուլտուքեան եւ Սերուժ Մոսկոֆեան փայլեցան իրենց նշանակած կոլերով: Շնորհիւ տոյն յաղթանակին, ՀԵՇ ԱՆՈՂՐԱՆԻԿ, Աթլէթիքոյին հետ անցաւ Լիբանանի Դ. դասակարգի ախոյեանութեան երկրորդ փուլի մրցումներուն: Երկրորդ փուլի մրցումներուն պիտի մասնակցին տասը խումբեր՝ Լիբանանի հինգ նահանգներուն մէջ տեղի ունեցող ախոյեանութիւններուն գլխաւոր երկու դիրքերը գրաւող խումբերը: ՀԵՇ ԱՆՈՂՐԱՆԻԿ յաջորդ մրցակիցը պիտի ըլլայ Աթլէթիքոն: Յաղթող խումբը պիտի շահի Պէյրուք նահանգի ախոյեանութեան տիտղոսը:

Շրջանային Լուրեր

Լիպիան Փորձադաշտ Թրքական Մահացու Ռոպորներուն

Սկիզբը Էջ 01

Թրքական արտադրութեան արդիւնք այս անօդաչուները առաջին անգամ Լիպիոյ մէջ նկատուած են 2020 թուականի մարտին:

Կը նշուի նաեւ, «Kargu-2» արտադրուած է թրքական «STM» ընկերութեան կողմէ, անիկա ի վիճակի է ինքնուրոյն սորվելու եւ իրական ժամանակին մէջ մշակելու եւ պատրաստելու քարտէզները իր իսկ թիրախներուն: Ի դէպ, Լիպիոյ «Սէլֆիոմ» հետազօտական ու ուսումնասիրական հաստատութեան տնօրէն՝ Ժամալ Շոֆ ըսած է, թէ գործիքը օգտագործողները կը լիցքաւորեն զայն թիրախի պատկերով, կը ծրագրաւորեն գործիքը սպաննելու այդ թիրախը ու կ'արձակեն զայն, անիկա կը փնտռէ իր թիրախը ու կը կրակէ, եւ շատ հաւանական է, որ որեւէ մէկը, պարզապէս նմանելով այդ թիրախին զոհ դառնայ կրակոցին: Ան շարունակած է թէ այս արհեստագիտութիւնը առաջին անգամ անցեալ տարի փորձարկուած է Լիպիոյ մէջ թրքական ուժերուն կողմէ, որոնք նկատի չեն առած իսկ սխալներու հաւանականութիւնը:

Շոֆի խօսքով, Լիպիոյ Նախագահական Խորհուրդը եւ Ազգային միացեալ կառավարութեան արտաքին գործոց Նախարար՝ Նաժլաա Ալ Մանքուշ պահանջած են Թուրքիայէն քաշուիլ Լիպիոյ տարածքէն, «սակայն Թուրքիան կը մնայ որպէս բռնագրաւող ուժ» շարունակած է Շոֆ:

Չեկոյցը հրապարակող ամերիկեան կայքին համաձայն, Նորուելիւնը Լիպիոյ պատերազմներուն մէջ օգտագործուած սարքերուն այն էր, որ անոնք չեն կառավարուիր մարդոց կողմէ, ալ ինքնուրոյն կը գործեն, եւ այդ իսկ պատճառով մահացու կը կոչուին:

Իր կարգին, լիպիացի գիտաշխատող՝ Չահի Ալլաուի ըսած է, թէ ամբողջ աշխարհը տեսաւ, թէ ինչպէս Թուրքիան «կասկածելի» զենքեր կը փոխադրէ Լիպիա, խախտելով ՄԱԿ-ի օրէնքները ապօրինի ձեւով զենքեր մատակարարելու կապակցութեամբ:

Ալլաուի աւելցուցած է, որ մեծ հաւանականութեամբ պատժամիջոցներ պիտի սահմանուին կարգ մը թրքական ընկերութիւններու դէմ նմանատիպ զենքեր մատակարարելու յանցագործութեան համար:

ՆՈՒՐԱՏՈՒԹԻՒՆ

Իրենց սիրեցեալ մօր՝ ընկ.հի Մաքրուհի Զիւրեճեանի մահուան Ա. տարելիցին առիթով, Տէր եւ Տիկ. Արսէն եւ Մարինէ Սարաֆեաններ 250,000 լ.ո. կը նուիրեն ԶԱՐՏՈՆԵ-ին:

Լրատուութեան Գործընկեր

Դաւանելով ռամկավար եւ ազատական սկզբունքներ, կը հաւատանք բազմակարծութեան եւ ազատ խօսքի իրաւունքի: Հետեւաբար՝ թերթիս մէջ հրատարակուած գրութիւնները անպայման չեն արտայայտեր խմբագրութեանս տեսակէտը: Կամքէ անկախ սպորդած վրիպակներու պարագային, կ'ապաւինինք յօդուածագիրներուն եւ մեր ընթերցողներուն ներողամտութեան:

